

kt. sz.: EUB-41/19-4/2020.

EUB-12/2020. sz. ülés
(EUB-48/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai ügyek bizottságának**
2020. szeptember 22-én, kedden, 12 óra 02 perckor
az Országház Széll Kálmán termében (főemelet 64.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az Európai Parlament által 2020. szeptember 17-én elfogadott, a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló állásfoglalásról</i>	
<i>(Bizottsági tájékoztató elfogadása az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 15. § (4) bekezdése alapján)</i>	5
<i>Dr. Bóka János tájékoztatója</i>	6
<i>Kérdések, vélemények</i>	8
<i>Dr. Bóka János reflexiója</i>	14
<i>Az ülés berekesztése</i>	15

Napirendi javaslat

Tájékoztató az Európai Parlament által 2020. szeptember 17-én elfogadott, a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló állásfoglalásról

(Bizottsági tájékoztató elfogadása az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 15. § (4) bekezdése alapján)

Előterjesztő:

Dr. Bóka János, az Igazságügyi Minisztérium európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkára

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Hörcsik Richárd (Fidesz), a bizottság elnöke
Tessely Zoltán (Fidesz), a bizottság alelnöke
Balczó Zoltán (Jobbik), a bizottság alelnöke
Dr. Tiba István (Fidesz)
Bana Tibor (független)

Helyettesítési megbízást adott:

Csöbör Katalin (Fidesz) Tessely Zoltánnak (Fidesz)
Riz Gábor (Fidesz) dr. Hörcsik Richárdnak (Fidesz)
Dr. Tilki Attila (Fidesz) dr. Tiba Istvánnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főosztályvezető-helyettes

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Bóka János államtitkár (Igazságügyi Minisztérium)
Hidvéghi Balázs európai parlamenti képviselő

Megjelent

Dr. Ballester-Bólya Boglárka helyettes államtitkár (Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 12 óra 02 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok, hölgyeim és uraim! Az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága ülését megnyitom. Köszöntöm képviselőtársaimat, köszöntöm Hidvéghi Balázs európai parlamenti képviselőt, köszöntöm a meghívott munkatársakat és természetesen a napirend előterjesztőjét, Bóka János államtitkár urat és kedves munkatársát.

A mai napi első teendők a határozatképeség megállapítása. Az aláírt jelenléti ív alapján és a megbízások alapján megállapítom, hogy bizottságunk határozatképes.

Második teendők a napirendi pont elfogadása. Képviselőtársaim megkapták a napirendipont-tervezetet, ami nem más, mint tájékoztató az Európai Parlament által 2020. szeptember 17-én elfogadott, a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló állásfoglalásról. A bizottság szeretne a tájékoztató alapján elfogadni egy javaslatot, és az előterjesztője Bóka János, az Igazságügyi Minisztérium európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkára.

Kérdezem a képviselőtársaimat, hogy a napirendi ponttal kapcsolatban van-e kérdésük. *(Nincs jelzés.)* Nem látok ilyet.

Akkor szavazásra teszem fel. Ki az, aki támogatja a napirendi pont megtárgyalását? *(Szavazás.)* A jegyzőkönyv számára is megállapítom, hogy bizottságunk egyhangúlag elfogadta. Köszönöm szépen.

Tisztelt Bizottság! A mai bizottsági ülésre vonatkozóan előzetesen és írásban jelezte távolmaradását Juhász Hajnalka és szóbeli tájékoztató alapján Riz Gábor képviselőtársam.

Engedjék meg képviselőtársaim, hogy tájékoztassam önöket, hogy a tegnapi nap részt vettem az Országgyűlés épületében lezajlott, az Európa jövőjéről szóló konferencián, ahol a szubszidiaritásvizsgálatok, a sárgalapos eljárások tapasztalatairól számoltam be. Ugyancsak tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy tegnap eszmecserét folytattam a francia szenátus uniós bizottságának delegációjával, Jean Bizet elnök úrral. Aktuális uniós kérdéseket tekintettünk át, különösen például a 2020 utáni költségvetést, aztán külön az ő kérésére a közös agrárpolitikáról is szót ejtettünk, aztán a járványhelyzetről, és a brexit ügyét vitattuk meg. Tessely alelnök úr és Csöbör képviselő asszony közreműködését ezúton is szeretném megköszönni.

Tájékoztató az Európai Parlament által 2020. szeptember 17-én elfogadott, a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló állásfoglalásról

(Bizottsági tájékoztató elfogadása az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 15. § (4) bekezdése alapján)

Tisztelt Bizottság! Akkor hozzákezdünk a mai napirendi pont megtárgyalásához, „Tájékoztató az Európai Parlament által 2020. szeptember 17-én elfogadott, a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló állásfoglalásról”. Bizottsági tájékoztató elfogadása az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 15. §-a (4) bekezdése alapján. Kérem az előterjesztőt, Bóka Jánost, hogy röviden tegye meg expozéját, és utána természetesen megnyitom a vitát, a vita után pedig következik az állásfoglalás kialakítása. Tessék parancsolni, államtitkár úr!

Dr. Bóka János tájékoztatója

DR. BÓKA JÁNOS államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm a szót. Az Európai Parlament 2020. szeptember 17-én határozatot fogadott el a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról. Lengyelország, csakúgy, mint Magyarország, az Európai Parlament kiemelt figyelmét élvezzi, ez nem az első határozat, amelyben az Európai Parlament közvetlenül vagy közvetetten a lengyelországi állapotokkal kapcsolatban éles kritikát fogalmaz meg. Ez a határozat már a tizedik állásfoglalás ebben a körben. Az első ilyen állásfoglalásra még 2016 áprilisában került sor. A mostani határozatot megelőzően 2020. április 17-én került sor határozat elfogadására, ez a Covid-19 világjárvány és annak következményei elleni küzdelemről szóló határozat, amely Lengyelországgal szemben is tartalmazott kritikus megjegyzéseket.

Ez az európai parlamenti határozat a Lengyelországgal szemben az Európai Unióról szóló szerződés 7. cikke alapján zajló eljárás kontextusába illeszkedik. Ezt az eljárást 2017. december 20-án indította meg a Bizottság amiatt, hogy megítélése szerint a lengyel igazságszolgáltatási rendszer függetlenségével kapcsolatos helyzet Lengyelországban nem javult.

A bizottság tájékoztatásaként szeretném jelezni, hogy a Lengyelországgal szemben zajló EUSZ 7. cikk szerinti eljárás ma ismét egy eljárási cselekménnyel bővült. Az Általános Ügyek Tanácsa ma Brüsszelben állapotfelmérést tart a lengyelországi helyzettel kapcsolatban. Ez az állapotfelmérés egyébként Magyarországra is kiterjed a velünk szemben indított EUSZ 7. cikk szerinti eljárás keretében.

Az EP-határozattal kapcsolatban fontos leszögezni, hogy annak nincs jogi, csak politikai relevanciája. Ez a határozat semmilyen zajló eljárásban nem jelent új eljárási cselekményt, és jogi kötelezettséget sem a tagállamok, sem pedig az uniós intézmények felé nem keletkeztet.

Az Európai Parlament három területen fogalmaz meg kritikai észrevételeket: a jogalkotással, illetve a választási rendszerrel kapcsolatban, az igazságszolgáltatás függetlenségével, illetve a bírák jogaival kapcsolatban, valamint az alapvető jogok védelme körében. Ezen a három területen a vizsgálati eredményei alapján azt a határozatot hozza, miszerint felszólítja a Tanácsot arra, hogy állapítsa meg a zajló EUSZ 7. cikk szerinti eljárásban Lengyelországban az európai uniós értékek súlyos megsértésének egyértelmű veszélyét. Felhívja a Tanácsot arra is, hogy intézzon ajánlásokat Lengyelországhoz, és ezeknek az ajánlásoknak a végrehajtására tűzzön határidőt. Felhívja a Tanácsot arra is, hogy ezeknek az ajánlásoknak a végrehajtását értékelje, és az egész folyamatban biztosítsa az uniós intézmények és a civil szervezetek hatékony részvételét és ellenőrzését.

Ezen túlmenően az Európai Parlament egyéb, az EUSZ 7. cikk szerinti eljáráshoz, illetve a lengyelországi helyzethez csak áttételesen kapcsolódó megállapításokat is tesz. Megállapítja azt, hogy az EUSZ 7. cikk szerinti eljárás a Tanácsban nem kellően strukturált, az eljárási lépések nem követik szoroson egymást, és ezzel kapcsolatban a Tanácsot az eddigi eljárási gyakorlat megváltoztatására hívja fel.

Megállapítja azt is, hogy megítélése szerint a Lengyelországgal szemben zajló EUSZ 7. cikk szerinti eljárásnak a hatóköre túlságosan szűk, mivel kizárólagosan az igazságszolgáltatással kapcsolatos kérdésekre terjed ki, és az Európai Parlament arra szólítja fel a Tanácsot, hogy ennél lényegesen tágabb körben, az európai értékek egészére terjessze ki az EUSZ 7. cikk szerinti vizsgálat hatókörét. Kifejezi az Európai Parlament szilárd meggyőződését a tekintetben, hogy a jelenleginél több megelőző, kiegészítő jogállamisági mechanizmusra lenne szükség.

Az Európai Parlament kifejezi abbéli meggyőződését is, hogy szükség van olyan költségvetési kondicionalitásra, ami lehetővé tenné a jogállamisággal kapcsolatos aggályok esetén bizonyos költségvetési források felfüggesztését vagy megvonását. Emellett az Európai Parlament kifejezi abbéli meggyőződését is, hogy a „Jogok és értékek” program keretében további jelentős pénzügyi forrásokat kell biztosítani közvetlenül civil szervezetek számára abból a célból, hogy az Európai Unió alapértékeinek a támogatottságát az Európai Unió tagállamaiban erősíteni lehessen.

A varsói nagykövetségünk eljuttatta hozzánk az Európai Parlament határozatával kapcsolatos hivatalos lengyel kormányreakciót, amit ezúton szeretnék a bizottsággal ismertetni, hogy az álláspontját az információk teljes birtokában alakíthassa ki.

Piotr Müller lengyel kormányzóvivő szerint az állásfoglalás politikai természetű, ideológiai nyilatkozat, amelynek nincs jogi jelentősége. Lengyelország tiszteletben tartja az uniós szerződéseket, ezek elkülönítik a tagállami hatásköröket, ahova az igazságszolgáltatás is tartozik.

Zbigniew Ziobro lengyel igazságügyi miniszter abszurd vádaknak nevezte az állásfoglalás megállapításait, szerinte az EU ideológiai okok miatt blokkolni kívánja az európai források Lengyelország számára történő kifizetését. Az igazságügyi miniszter szerint az Európai Parlament a lengyelek demokratikus választását figyelmen kívül hagyva kényszerítene az országra bizonyos értékrendet.

A magyar kormány álláspontját az Európai Parlament határozatával kapcsolatban Orbán Viktor miniszterelnök úr pénteki sajtónyilatkozata tartalmazza. Ennek a sajtónyilatkozatnak az értelmében Magyarország egyértelműen és szilárdan kiáll Lengyelország mellett. A lengyel jogállamiság az európai sztenderdeknek maradéktalanul megfelel. Az ezzel ellentétes megállapításoknak, így az Európai Parlament csütörtöki határozatának, nincs semmilyen ténybeli alapja. Lengyelország elítélése egy politikai állásfoglalás, az európai liberálisok újabb támadása a keresztény, konzervatív Lengyelország ellen.

A miniszterelnöki nyilatkozatot az európai integrációs politikáért felelős Igazságügyi Minisztérium nevében a következő elemekkel szeretném kiegészíteni.

Az Európai Parlament határozata jól mutatja azt a kettős mércét, amit az Európai Parlament a jogállamiságnak nevezett politikai és ideológiai követelményrendszer érvényesítésével kapcsolatban alkalmazni szokott. E körben csak utalnék arra, hogy például az Európai Parlament határozata aggodalmát fejezi ki azért, mert a lengyel nemzeti igazságszolgáltatási tanács, az igazságszolgáltatás igazgatásával kapcsolatban hatáskörökkel rendelkező szervezet tagjait Lengyelországban a Szejm választja.

Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy az Európai Unió tagállamai közül hat tagállamban egyáltalán nem létezik olyan bírákból álló testület, amely az igazságszolgáltatás felett bármilyen ellenőrzést gyakorolhatna a végrehajtó hatalom fölött. Szeretném jelezni azt is, hogy azok közül a tagállamok közül, ahol létezik ilyen testület, a testület tagjainak a felét vagy több mint a felét a parlament választja. Ezzel kapcsolatban az Európai Parlament eddig semmilyen jogállamisági aggályt nem fogalmazott meg.

Az Európai Parlament határozatával kapcsolatban ugyancsak szeretném jelezni, hogy számos szakpolitikai területen az európai integráció legnagyobb eredményeit ásná alá. Idetartozik például a kölcsönös elismerés elve ellen intézett támadás, ami a nemzetközi és európai igazságügyi együttműködés alapjait kérdőjelezi meg, és eredményében ahhoz vezetne, hogy a bűnelkövetők Európában gyakorlatilag büntetlenséget élveznének.

Szeretném azt is jelezni, hogy az Európai Parlament határozata bizonyos esetekben kifejezetten ideológiai indíttatású megállapításokat tartalmaz. Ilyen például abbéli aggodalma, hogy Lengyelország megkezdte az isztambuli egyezményből való kilépésének előkészítését. Szeretném jelezni, hogy az isztambuli egyezménynek nem részese sem az Egyesült Királyság, sem Magyarország, sem Csehország, sem Szlovákia, sem Bulgária, sem Lettország, sem Litvánia. Az isztambuli egyezményben foglalt célkitűzések megvalósítása a kapcsolati erőszak elleni fellépés tekintetében az isztambuli egyezményhez való csatlakozás nélkül is megvalósítható. Az isztambuli egyezményhez nem csatlakozó tagállamok az isztambuli egyezménnyel szemben bizonyos ideológiai fenntartásokat fogalmaztak meg, mint például a genderideológia átvételének a kötelezettségét. Úgy gondolom, hogy ez a kérdés sem a jogállamisághoz, sem pedig az európai értékekhez nem kapcsolódó ideológiai kérdés.

Az Európai Parlamentnek a lengyel helyzettel szorosán nem érintkező megállapításai tekintetében szeretném még jelezni a bizottságnak, hogy az Európai Parlament megítélésünk szerint intézményi hatáskörein lényegesen túlterjeszkedve foglalt állást a tekintetben, hogy a Tanácsnak az EUSZ 7. cikk szerinti eljárását milyen módon kellene vezetnie.

Ugyancsak jelzem, hogy az Európai Parlamentnek az az elvárása, hogy az EUSZ 7. cikk szerinti eljárás terjeszkedjen túl azokon a területeken, amelyekkel kapcsolatban megindult, a jogbiztonság és a tisztességes eljárás alapvető követelményeit sérti, és így módon a legegyszerűbb jogállami standardoknak sem felel meg.

A megelőző és kiegészítő mechanizmusok tekintetében az Európai Parlament által megfogalmazott kérések vagy javaslatok az Európai Unióról szóló szerződés, illetve az Európai Unió működéséről szóló szerződés egyértelmű megkerülését jelentenék.

Az Európai Parlamentnek az az elvárása, hogy a Tanács, illetve az Európai Parlament fogadjon el új költségvetési kondicionalitást, ami bizonyos jogállamisági standardok megsértése esetén lenne alkalmazható, ugyancsak ellentétes az uniós szerződésekkel, és nyilvánvalóan ellentétes az Európai Tanács júliusi konklúzióival, ami nyilvánvalóvá tette, hogy az Unió költségvetési érdekei, illetve a jogállamisági standardok között kapcsolat nem teremthető.

A „Jogok és értékek” programmal kapcsolatban megfogalmazott elvárások ugyancsak ellentétesek a magyar kormány célkitűzéseivel és törekvéseivel. E körben szeretném jelezni, hogy Magyarország miniszterelnöke ezzel kapcsolatban a júliusi Európai Tanácson ugyancsak kezdeményezéssel élt, miszerint azok a civil szervezetek, amelyek valójában politikai jellegű tevékenységet végeznek, a pártokkal essenek azonos tekintet alá finanszírozási kérdésekben. Ezt a kérdést a magyar kormány továbbra is napirenden kívánja tartani.

Összegezve az elmondottakat, a magyar kormány álláspontja az, hogy az Európai Parlament 2020. szeptember 17-ei állásfoglalása Lengyelország vonatkozásában politikai nyomásgyakorlási eszköz, és egyúttal az Európai Parlament lopakodó hatáskörbővítésének tendenciájába illeszkedik. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Kérdések, vélemények

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. A vitát megnyitom. Akinek kérdése van, véleménye, az nyugodtan most elmondhatja. *(Jelzésre:)* Balczó alelnök úr a szó. Tessék parancsolni!

BALCZÓ ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót. Azért vártam egy kicsit, mert az egyértelmű támogató véleménynek akartam előző

lehetőséget adni. Előre jelzem, hogy az én véleményem, a Jobbiké tartózkodó. Azért tudom a Jobbik nevében megfogalmazni, mert nyilván Gyöngyösi Márton európai parlamenti képviselővel is konzultáltam ezzel az állásfoglalással kapcsolatban.

Ezt én magam két részre tudom bontani. Vannak olyan részek, amelyek valóban részben ideológiai megközelítést tartalmaznak, részben pedig olyan elvárásokat, amelyek túlmennek azon, amit egy szuverén országgal szemben meg lehet fogalmazni. Nem akarok hosszan beszélni, csak egy példát mondok. Ezek közé bizonyos családügyi kérdéseket idesorolok, tehát, hogy LMBT-családok mindenben ugyanazt a jogosultságot kapják, mint egy férfi és egy nő házasságán alapuló családok. Ez nyilván egy olyan követelmény és kérdés, amivel én magam sem értek egyet, és úgy érzem, hogy ezt nem lehet megkövetelni.

Ugyanakkor az, ami az igazságszolgáltatás kérdésére vonatkozik, ott nem értek egyet az elhangzottakkal, mert ott szervezetileg, strukturálisan nem biztosított az igazságszolgáltatás, pontosabban a bírói hatalmi ág függetlensége.

Magyarországon, amikor mi a bíróságokat kritizáltuk, akkor itt alapvetően a törvények be nem tartása és személyi okok játszottak ebben szerepet, mert az én véleményem szerint Magyarországon az Országos Bírósági Hivatal, az Országos Bírói Tanács és a Kúria között a feladat megosztása világos. Nálunk az Országos Bírói Tanács az öngazgatás legfelsőbb és fontos testülete, amely képviseli azt, hogy ez egy független bírói hatalmi ág, és így tud az igazgatás felügyeleti szerve is lenni. Az, hogy itt voltak olyan személyi ellentétek, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnöke nem tett eleget annak a szabálynak, hogy az Országos Bírói Tanácsnál beszámoljon, nem folytatom tovább, de nem az alapvető intézményi felállás az, ami a jogállami követelménynek ne felelne meg.

Ezzel szemben Lengyelországban a bírói közösséget megfosztották egyszerűen attól a jortól, hogy képviselőket delegáljon a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsba. Elhangzott, hogy más országokban is ez megosztott, részben a parlament delegál. Lengyelországban nem megosztott. Lengyelországban a tanács 25 tagjából 15 a kollégák által választott bíró volt. Ez a vegyes rendszer, amire az előadói beszédében ön hivatkozott, hogy másutt is van. De Lengyelországban ez megszűnt: kizárólag a Szejm választja azokat a személyeket, akik a bírói öngazgatás független testületének a tagjai. Tehát ez eleve egy ellentmondás.

A másik. Szerintem ezt most nézzük magyar szemmel. Szerintem a kormánypártiak is világosan látják, hogy ha az igazságügyi miniszternek joga van bírósági elnökök elmozdításához, és ez a jog az új rendszerben 6 hónapig teljes körű volt, 150 bírót mozdítottak el, de bizonyos szinten, bizonyos, hogy úgy mondjam, cizelláltabb módon ez változatlanul megmaradt. Az igazságügyi miniszter fegyelmi jogkörökkel is rendelkezik, és a magasabb rendű bírósági elnökökkel szemben is.

Nem akarom tovább folytatni, csak ezzel akarom alátámasztani a tartózkodó véleményemet, véleményünket, hogy ennek az állásfoglalásnak vannak valóban elutasítandó, elfogadhatatlan ideológiai és szuverenitást érintő kérdései, de akár a magyar hatalmi ágak szétválasztásával összehasonlítva ezek szerintem objektív kifogások. Ezért nem tudom egyáltalán, hogy szavazás történik-e erről a dokumentumról, de indokolni akartam a magam tartózkodó szavazatát. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tessely alelnök úr jelezte, hogy hozzá kíván szólni. Tessék parancsolni!

TESSELY ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr, a lehetőséget. A Fidesz-KDNP képviselői, csatlakozva a miniszterelnök úr

nyilatkozatához, egyértelműen és szilárdan kiállnak Lengyelország mellett, és elfogadhatatlannak tartjuk, hogy Lengyelországgal szemben az európai parlamenti állásfoglalás, amely nélkülözi a tagállamokat megillető egyenlő bánásmódot, és egyértelműen politikai nyomásgyakorlás, egyszerűen egy ideológiai nyilatkozat.

Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy ebben a 7. cikkely által biztosított eljárásban kinyilvánításra került, hogy szemben az eddigi gyakorlattal, ne csak az igazságszolgáltatásra terjedjen ki ez a vizsgálat, hanem ennél jóval szélesebb körű legyen.

Az időzítésről is szeretnék néhány mondatot elmondani, hiszen valóban az Unióban volt egy egyetértés a tekintetben, hogy a jogállamiság érvényesülését vizsgáló eljárás mód kerüljön rögzítésre. Erre vonatkozóan 2014-ben egy elvi egyetértés volt, amely kinyilvánította azt is, hogy a tagállamok nemzeti identitását és egyenlőségének a tiszteletben tartását szem előtt kell tartani.

2014 óta ez nem jött létre, ugyanakkor láttuk már a következő hétéves pénzügyi ciklus tárgyalása során a jogállamisági szempont beiktatását ebbe az eljárásrendbe, hogy ez komoly feszültséget és vitát gerjeszt. Így az időzítés kapcsán mindenképpen furcsának tartom, hogy ez egy világméretű járványhelyzetben ismételt előkerül, mintha esetleg azt szolgálná, hogy a vita lehetetlenné tegye a védekezést, a gazdaság újraindítását, illetve az egészségügyi veszélyhelyzet kezelését is, mintegy elvonva a figyelmet a legfontosabb kihívásoktól.

Néhány példát én is szeretnék, és talán az államtitkár úr exozéjában is elhangzott alkotmánybírói példák lehetnek a legszembeötlőbbek, hiszen itt a tagállamok egészen széles körben más-más szempontokat képviselnek. Németországban az alkotmánybírók tagjai párttagonként szavaznak a parlamentben. Ez mindenképpen a mi szemszögünkben egészen furcsának minősíthető. Ahogy mondjuk az is eléggé érdekes, amikor a holland miniszterelnök azt rögzíti, hogy a holland rendőrségben rendszerszerű a rasszizmus, vagy amikor az olasz miniszterelnököt úgy ítélik el, hogy előtte a baloldali pártvezetői tárgyalnak a bírakkal. Ilyenkor a jogállamisági probléma nem merült fel. Vagy elhangzott szintén, hogy az Európai Unióban hat tagállamban nincs is alkotmánybíró, mondjuk Finnország esetét vizsgálva, amikor a parlamentnek az erre a célra létrehozott bizottsága látja el ezt a feladatot. Csak úgy próbálom elképzelni, hogy Magyarországon megszüntetjük az Alkotmánybíróságot, és helyette a parlament alkotmányügyi bizottsága gyakorolja ezt a feladat- és hatáskört, hogy az micsoda feszültségeket okozna.

Nos, zárásképpen mindenképpen szeretném azt rögzíteni, hogy a 7. cikk szerinti eljárás befejezését tartja szükségesnek a képviselőcsoportunk, és azoknak az európai problémáknak az elővetelét, amelyek most a legfontosabbak, és a legfontosabb, hogy az európai gazdaság újrainduljon, illetve az, hogy az európai emberek egészsége biztonságban legyen. Én úgy értékelem, hogy ez a mostani nyilatkozat inkább ezen fontos problémák előtt vonja el a figyelmet. Köszönöm szépen a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bana képviselőtársam jelezte, hogy kíván szólni. Tessék parancsolni!

BANA TIBOR (független): Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Helyettes Államtitkár Asszony! Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégeink! Röviden szeretném ismertetni az álláspontomat az előttünk fekvő tervvel, bizottsági állásfoglalással kapcsolatban.

Államtitkár úr azzal kezdte a felvezetőjét, hogy Lengyelországra és Magyarországra kiemelt figyelem hárul európai uniós szinten. Azt gondolom, hogy ezzel összefüggésben azt fontos elmondani, hogy ez nem véletlen, hiszen sajnos

mindkét ország esetében voltak olyan lépések, intézkedések a jogállamisággal összefüggésben, melyek az európai uniós kérdések homlokterébe állították ezt a két országot. Tehát úgy gondolom, hogy nem szabad ezt a kérdést elütni azzal, hogy itt bármiféle, politikailag motivált fellépésről lenne szó, főleg akkor, amikor azért ez több oldalról jelenik meg az Európai Unió különböző intézményeiben, és akár az európai parlamenti vitákban is nagyon sokszor előkerült.

Persze az is igaz, hogy a technikai részletekről is érdemes beszélni, és arról, hogy vajon minden esetben teljesen megalapozottan vagy akár az európai uniós szerződésekkel összhangban fogalmazzák-e meg akár a kritikákat, akár mondjuk a 7. cikkely szerinti eljárásnak bizonyos pontjait. Én azt gondolom, hogy ez tényleg egy legitim vita.

És az is egyértelmű, hogy rendkívül fontos a lengyel-magyar-barátság, és itt egyáltalán nem arról van szó, hogy a lengyel néppel szembeni fellépés került elő az Európai Unió részéről, mint ahogy egyébként a magyar kormányt érő kritikák sem arról szólnak, hogy a magyar néppel szembeni fellépést próbálja megtenni a közösség. Szerintem azért ezt is egyértelművé kell tenni és tisztázni.

Ugyanakkor az is biztos, itt akár a 3. pontban meg is jelenik ez, amivel magam is egyet tudok érteni, hogy szoros történelmi közösségről beszélhetünk, és valóban a két ország között mindig is jó volt az együttműködés, és fontos, hogy ez a továbbiakban is így legyen, gazdasági, kulturális és egyéb területeken is. De azért, amikor konkrétan a jogállamisággal szemben történik fellépés, annak a csorbítása megjelenik akár egyébként hazánk esetében, akár most a vita tárgyát képező Lengyelország esetében, akkor amellet nem lehet szó nélkül elmenni, hogy természetesen a nemzeti szuverenitás kérdése alapvető jelentőségű. Vannak is olyan területek, ahol én is azt gondolom, és ebben egyetértek az előttem szóló Balczó Zoltán bizottsági alelnökkel, ahol ténylegesen nem kellene az adott témát idehozni. De másik oldalról, akár az igazságszolgáltatás területén, akár számtalan más olyan témakörben, ami a demokrácia leépítése irányába hat, szerintem nagyon is jogosan és megalapozottan merülnek fel ezek a kritikák. Azt el szoktam mondani Magyarországon is, hogy éppen az adott kormánynak van abban felelőssége, hogy ne legyen olyan következménye az adott eljárásoknak, hogy, mondjuk, európai uniós forrásvesztéssel kelljen szembesülnie az adott tagállamnak. Nyilván ez a lengyelek vonatkozásában is így van.

Úgyhogy mindezzel együtt magam is egy tartózkodó hozzáállást fogok képviselni, hiszen a lengyel néppel való szolidaritás kifejezése szerintem is alapvető jelentőségű. Ha csak a címet néznénk, akkor az önmagában még egy pozitív és támogatható dolog is lenne, de azért, ha megnézzük a részleteket, akár az említett területeken, akkor igenis azt mondhatjuk, hogy nagyon is jogosan merülnek fel ezek a kérdések, és a lengyel kormánynak van tennivalója a tekintetben, hogy változtasson a hozzáállásán. Miután államtitkár úr és helyettes államtitkár úr a kormány részéről itt van, én ezt jelezném a magyar kormány felé is, hogy egyébként pedig ott is lenne még bőven tennivaló. Úgyhogy ezekkel együtt alakítottam ki ezt a tartózkodó álláspontot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Végül Hidvéghi Balázs képviselő úr kért szót. Tessék parancsolni!

HIDVÉGHI BALÁZS európai parlamenti képviselő: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Helyettes Államtitkár Asszony! Képviselőtársaim! Fontos dologról van szó, és nagyon örülök, hogy ez napirendre került itt ma a bizottságban. A jogállamiság fogalmával való visszaélés és annak politikai

nyomásgyakorlásra való felhasználása nem újkeletű jelenség, azonban az ilyen próbálkozások korántsem csitulnak, sőt, az európai szinten egyre több irányból és egyre gyakrabban érkeznek hasonló támadások, nem meglepő módon mindig éppen a karakteres jobboldali politikát folytató kormányzatok ellen. Itt nem csak Magyarországról és Lengyelországról van szó, bár most Lengyelország van itt napirenden, de látható ez most már Szlovénia, illetve Bulgária esetében is az utóbbi időben.

Az EP által a múlt héten elfogadott, lengyel jogállamisággal kapcsolatos jelentés tökéletesen illeszkedik abba a kitalált és gondosan megkomponált folyamatba, aminek évek óta szemtanúi lehetnek a lengyel barátaink és mi magunk, magyarok is. Ez a jelentés ékes példája annak, hogy hogyan néz ki, amikor ideológiai kérdéseket jogállamisági követelményeknek álcázva kérnek számon tagállamokon. A jelentés azon túl, hogy eljárási követelményeket figyelmen kívül hagyva újabb és újabb mondvacsinált vádakat fogalmaz meg Lengyelországgal szemben, ideológiai kérdések mentén súlyosan beavatkozik az egyes országok szuverenitásába, esetünkben Lengyelország szuverenitásába, és a legszűkebben értelmezett magánélet területeire is téved már, odatartozó morális kérdésekben támaszt követelményeket jogállamisági címszó alatt. Ezzel messzemenően egyébként túlterjeszkedik a saját hatáskörén.

A jelentésnek van egy átfogó szexuális nevelés című része. Ez a pont odáig merészkedik, hogy a gyermekeknek nyújtandó szexuális ismeretterjesztéssel és tanítással kapcsolatban fogalmaz meg követelményeket. Kiemeli például, hogy az általa elképzelt átfogó szexuális oktatás pozitív hatással van a „káros nemi normák” átalakítására. Ne legyenek kétségeink, a jelentést az Európai Parlamentben támogató balliberálisok által támogatott jelentésben a „káros nemi normák”, amiket át akarnak alakítani, a hagyományos családmódot jelentik, az a heteroszexuális házasságot jelenti például. Hosszasan értekezik ez a szöveg a homofóbia, a transzfóbia elleni küzdelemről, és így tovább. Mindezeket az iskolai tantervekbe akarja bekényszeríteni. Ezzel tulajdonképpen meg akarja mondani, hogy hogyan és milyen ideológiát, esetünkben az LMBT-ideológiát alkalmazva kell nevelnünk a saját gyermekeinket az iskoláinkban, és ha ez nem történik meg, akkor azonnal a jogállamiság súlyos sérelmét vizionálja.

A határozat oldalakat szentel az úgynevezett LMBTQ-közösségekkel kapcsolatos aggódalmaknak. Kifogásolja többek között azt, hogy Lengyelországban a hagyományos családmódot védő nyilatkozatokat fogadtak el. Sőt, még ennél is tovább megy, mert a jelentés arra is veszi magának a bátorságot, hogy elítélje - ráadásul határozottan elítélje, ha idézni akarom - a lengyel püspöki kar álláspontját ezekben a morális kérdésekben.

Innen már csak tényleg egy lépés az orwelli gondolatrendőrség és a vélemény-és gondolatszabadság lábba tiprása.

Hosszasan sorolhatnám még ezeket az égbekiáltó példákat ebből a jelentésből, amelyek egyformaként ideológiai kérdésekben támasztanak jogállamiságnak álcázott követelményeket Lengyelországgal szemben.

Arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a támadások és a jogállamiság fogalmával való ilyen szintű visszaélések csak fokozódni fognak. Az a helyzet, hogy nem vagyok én magam sem túl bizakodó az Európai Bizottság úgynevezett éves jogállamisági jelentésével kapcsolatban, ez hamarosan publikálásra kerül, hiszen látható, hogy az Európai Parlamentben is milyen tendenciák érvényesülnek, és hogyan csinálnak a jogállamiság egyébként nemes fogalmából egy politikai zsaroló fegyvert gyakorlatilag, amit épp mindig az aktuális politikai ideológiai érdekek mentén használnak fel, és élnek vissza ezzel.

A tapasztalatunk az, hogy az Európai Bizottság több ízben fogalmazott meg olyan kritikát Magyarország és Lengyelország felé is, amelyek többek között úgynevezett civil szervezetek által összetákolt álbizonyítékokra épülnek, és nem a tényeket veszik figyelembe. A dialógus helyett megkérdőjelezhető forrásokon és hibás összehasonlításokon alapuló ítéleteket fogalmaznak meg, és féltő, hogy a tagállamok közti bizalom teljes aláásásához és meggyengüléséhez fog majd mindez vezetni.

Sok esetben hangsúlyoztuk már azt, hogy a jogállamiságot úgy akarják számon kérni, hogy sem általános zsinórmérték, sem általános jogállamisági definíció nem létezik, amely figyelembe venné az egyes tagállamok alkotmányos hagyományait, nemzeti identitását. A Lengyelország ellen elfogadott határozat azonban még sötétebb képet fest, ahol az Európai Parlament baloldali és liberális többsége számára az általános zsinórmérték szubjektív, ideológiailag meghatározott, és egyáltalán nem tartja tiszteletben az országok nemzeti hagyományait és identitását. Ráadásul a tétet most tovább emelik, hiszen egy olyan ponthoz érkeztünk, ahol a bizonytalan és politikailag motivált jogállamisági vádakhoz pénzügyi szankciókat is kívánnak társítani.

A jelenleg is zajló költségvetési tárgyalások egyik fontos eleme, hogy hogyan lehet az Európai Unió pénzügyi érdekeit védelemben részesíteni. A csalás, a korrupció elleni fellépés és az uniós források megfelelő elköltése közös érdek, amelyet Magyarország teljes egészében támogat, ahogy hallhattuk ezt államtitkár úrtól is, és nem is fér ehhez kétség.

Ugyanakkor ez egy attól teljesen különálló kérdés, hogy a jogállamiság fogalmának kihasználásával ideológiai viták miatt nem lehet a tagállamokat a források megvonásával fenyegetni, márpedig itt ezt látjuk, ez ennek ékes példája.

A lengyel jelentés kapcsán felszínre tör a kérdés: ha egy tagállam előnyben részesíti a hagyományos családmódellet, és nem támogatja a genderideológiát vagy az LMBTQ-ideológia megjelenését az iskolákban, akkor ez a tagállam innentől nem felel meg a jogállamiság követelményeinek, és ezért meg lehet tőle vonni akár uniós támogatásokat? Ha ezt az európai parlamenti határozatot nézzük, akkor ebből ez is kiolvasható, és ez egy rendkívül veszélyes és elfogadhatatlan tendencia. A jogállamiság és a kifizetések összekötése tehát azt a súlyos veszélyt rejti magában, hogy egy teljes mértékben politikailag motivált, politikai színezetű zsaroló eszközt hoz létre az Európai Unió. Nem fér ahhoz kétség, hogy valós veszélyről van szó, és hogy ez ellen minden eszközzel fel kell lépni.

Mindent meg kell tennünk tehát azért, hogy ellenálljunk a politikai nyomásgyakorlásnak, hogy megvédjük esetünkben most Lengyelország és - ha kell - természetesen hazánk, Magyarország hagyományait és identitását.

Úgyhogy a Lengyelország melletti kiállítás és a javasolt határozat elfogadása szerintem fontos állásfoglalás, amellett, hogy az Európai Unió egy független, szuverén tagállamokból álló és egymás tiszteletére alapuló együttműködést jelent, nem pedig egy olyan brüsszeli szuperhatalmat, amely politikai diktátumokkal az identitásunkat mélyen érintő kérdésekben és a zsarolás eszközeivel különböző intézkedéseket kényszeríthet a tagállamokra. Úgyhogy köszönöm szépen, hogy ezt napirendre vették, és nagyon fontosnak gondolom, hogy ezt elfogadjuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő úr. A vitát lezárnám. Engedjék meg, hogy egy rövid megjegyzést tegyek. Azt látjuk az európai gyakorlatban, hogy a folyamatban lévő úgynevezett 7. cikk szerinti eljárások eddig vajmi kevés eredménnyel jártak. A valódi dialógus helyett alaptalan vádaskodás a jellemző és az egymás tiszteletének a hiánya. Az Európai Parlament legutóbbi állásfoglalása most éppen Lengyelország ellen szintén ebbe a folyamatba illeszkedik be, és úgy hiszem, hogy mi, a Magyar

Országgyűlés képviselői nem hagyhatjuk szó nélkül. Éppen ezért mint a bizottság elnöke terjesztettem a bizottság elé ezt az állásfoglalást, ami egyrészt kifejezi a szolidaritásunkat, másrészt pedig kifejezi abbéli szándékunkat, hogy mi szeretnénk, ha nemcsak mi, hanem mások is betartanák a lisszaboni szerződést és az ezzel való kötelezettségeket is.

Éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy ezt az állásfoglalást megismerjék, nemcsak a lengyel parlamentben, hogy mi kiállunk a lengyel testvérek mellett, mint ahogy tettük ezt 2018-ban, szintén akkor az Országgyűlés plenáris nyilatkozatával, hanem megküldeni minden parlamentnek is, hiszen őket is érintheti az elkövetkezendő időszakban a jogállamiság vizsgálatának a problémája.

Tisztelt Bizottság! Visszaadom a szót államtitkár úrnak. Kérem, hogy esetleg felmerült kérdésekre válaszoljon, és utána pedig akkor az állásfoglalásra visszatérünk. Tessék parancsolni!

Dr. Bóka János reflexiója

DR. BÓKA JÁNOS államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Két rövid észrevételt szeretnék tenni a bizottsági vitában elhangzottakra. Szeretném megerősíteni, hogy a magyar kormányban is az az álláspontja, hogy a jogállamiság fogalma abban az állapotban, ahogyan ma létezik, olyan alapelvek és olyan koncepciók összessége, amelyek mentén értelmes alkotmányos párbeszédet lehet folytatni, de ez nem jelenti azt, hogy a jogállamiság fogalma alkalmas arra, hogy objektív kritériumként szolgáljon különösen egy szankciós mechanizmus számára.

Én úgy látom, hogy a jogállamiságnak ma az Európai Parlamentben egyetlen elfogadott definíciója van. Ez a definíció pedig úgy szól, hogy jogállamisági aggálynak minősül mindaz a politikai kifogás, amit a magyar és a lengyel kormánnyal szemben fel lehet hozni. Azt hiszem, ez az egy működő definíciója van ma az európai intézményekben a jogállamiságnak.

A másik észrevételem a kettős mércével kapcsolatos. Itt szeretném felhívni a figyelmet az elhangzottakkal kapcsolatban arra, hogy azok az igazságügyi miniszteri hatáskörök, amelyeket ma Lengyelországban az igazságügyi miniszter gyakorol, illetve az átmeneti időszakban gyakorolt, nem példa nélküliek Európában. A kettős mércével kapcsolatban Lengyelországnak és egyébként Magyarországnak is csak annyi kérése lehet, hogy mindazok a hatáskörök, amelyek a német szövetségi igazságügyi minisztert megilletik, mindazok a hatáskörök, amelyek Németországban egy tartományi igazságügyi vagy Bajorországban például a tartományi belügyminisztert megilletik, mindazok a hatáskörök, amelyek, mondjuk, a szlovák igazságügyi minisztert megilletik, az alkotmányos szuverenitás értelmében megillethessék a lengyel igazságügyi minisztert is.

A 7-es cikkkel kapcsolatban osztom azokat a véleményeket, amelyek szerint a 7-es cikkkel eljárások valójában nem vezetnek sehová. A 7-es cikkkel eljárások nem az európai értékek iránti elkötelezettség egységét erősítették, hanem árkokat ástak, bizalmatlanságot szültek a tagállamok és az európai intézmények között. Úgy gondolom, hogy ezeket a 7-es cikkkel eljárásokat le kellene zárni, magunk mögött hagyni ezt a szerencsétlen fejezetet az európai integráció történetében, és az előttünk álló kihívásokra koncentrálni, amelyből sajnos van elég. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Akkor következik a bizottsági állásfoglalás kialakítása. Képviselőtársaim az állásfoglalás tervezetét a tegnapi napon kézhez kapták, és most pedig egyetlen fél mondat betoldását, egy kiegészítést, ami valójában egy mondatban összefoglalva többek között, hogy elfogadhatatlannak tartjuk

a Lengyelországgal szembeni legutóbbi európai parlamenti állásfoglalást, amely ismételten nélkülözi tehát a tagállamok egyenlő elbánását, és egyfajta politikai nyomásgyakorlásra szolgál. Továbbá felkéri Magyarország Kormányát, hogy folyamatosan álljon ki Lengyelország mellett a Bizottság és az Európai Tanács ülésein, és törekedjen az európai szerződés 7. cikke szerinti eljárás mielőbbi lezárására a Tanácsban.

Tisztelt Bizottság! Kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e valakinek esetleg észrevétele ezzel kapcsolatban. *(Nincs jelzés.)* Nem látok ilyet.

Akkor a szöveg ismeretében a bizottsági állásfoglalásunkkal kapcsolatban szavazást rendelék el az Országgyűlésről szóló törvény 15. § (4) bekezdése alapján. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki az, aki támogatja ezt a javaslatot. Kérem, szavazzanak! *(Szavazás.)* 6 igen. Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* 2 tartózkodik. Ellene? *(Nincs jelzés.)* Ellene pedig senki.

Tisztelt Bizottság! Köszönöm az Igazságügyi Minisztérium részvételét, képviselőtársaim részvételét. Az imént elfogadott állásfoglalást tájékoztató formájában nyilvánosságra hozom, és arról a házelnök urat, illetve a kormányt, Varga Judit miniszter asszonyt is tájékoztatom.

Tisztelt Bizottság! Végül tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy a bizottság következő ülésére előreláthatóan 2020. október 5-én, hétfőn, várhatóan 11 órától kerül sor.

Az ülés berekesztése

Köszönöm szépen a megjelenést. A bizottsági ülést bezárom. Vizontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 47 perc.)

Dr. Hörcsik Richárd
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Földi Erika